Lietas Nr. C33673415
Lietas arhīva Nr. CA-0455-16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Madonā 2016.gada 22.novembrī

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija
tiesas sēdes priekšsēdētāja Dz.Apine
tiesneses R.Liepiņa un E.Sudāre
ar tiesas sēžu sekretāri G.Kāznieci

piedaloties prasītāja pārstāvim J.Endelim
atbildētājai /pers. D/
izskatīja atklātā tiesas sēdē videokonferences režīmā civillietu AS "DNB banka" prasībā pret /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/ par parāda piedziņu sakarā ar AS "DNB banka" apelācijas sūdzību par Madonas rajona tiesas 2016.gada 25.maija spriedumu, ar kuru prasība noraidīta.

Aprakstošā daļa

2015.gada 18.decembrī Rīgas rajona tiesā AS "DNB banka" (turpmāk prasītājs) cēlusi prasību pret /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/ (turpmāk atbildētāji) par parāda piedziņu, kurā pamatojoties uz Civillikuma 1587., 1590., 1692., 1698., 1699., 1716., 1717., 1765., 1934. un 1943.pantu, Civilprocesa likuma 41., 44. un 195. pantu, prasītājs lūdz tiesu:

- piedzīt no /pers. D/ parādu 87 475,66 EUR, kas sastāv no neatmaksātā kredīta pamatsummas 64 753,98 EUR, parāda par ieķīlātā nekustamā īpašuma apdrošināšanu 135,87 EUR, kavēto procentu summas 14 271,34 EUR, likumiskajiem nokavējuma procentiem 1974,94 EUR un līgumsoda 6475,40 EUR; tiesāšanās izdevumus – valsts nodevu 2123,45 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 10,96 EUR un samaksāto advokāta honorāru par juridiskās palīdzības sniegšanu 363 EUR;
- noteikt prasītājam tiesības saņemt no /pers. D/ likumiskos nokavējuma procentus – 6% no neatmaksātās parāda summas līdz pilnīgai sprieduma izpildei
- piedziņas neiespējamības gadījumā vērst piedziņu solidāri pret galvinieku /pers. E/ un galvinieku /pers. F/.

Prasītājs norāda, ka 2007.gada 11.aprīlī ar /pers. D/ noslēgts kredīta līgums Nr.2776/7P20, kurš grozīts vairākas reizes. Saskaņā ar līgumu un tā grozījumiem banka izsniegusi atbildētājai kredītu 68 585,09 EUR patēriņa vajadzībām un kredīta saistību atmaksai. Kredīta atmaksas beigu datums ir 2027.gada 10.aprīlī.

2007.gada 11.aprīlī /pers. E/ ar banku noslēgusi ķīlas līgumu Nr.2776/7P20-1 par zemes gabalu ar kopējo platību 0,4ha un uz tā esošo dzīvojamo ēku un trīs palīgceltņu, kas atrodas /adrese/, ieķīlāšanu.

Nodrošinot no līguma izrietošās saistības, banka 2007.gada 11.aprīlī noslēgusi galvojuma līgumu Nr.2776/7P20-2 ar /pers. E/, bet 2011.gada 10.martā - galvojuma līgumu Nr.2776/7P20-3 ar /pers. F/. Abi galvinieki galvojuši kā pats parādnieks un ir atteikušies no tiesībām prasīt bankai vērst piedziņu vispirms pret pašu parādnieku. Nesaņemot saistību pilnīgu izpildi no atbildētājas, bankai ir tiesības vērst piedziņu par galveno saistību un blakus prasījumiem solidāri pret abiem galviniekiem.

Atbildētāja /pers. D/ neesot pildījusi uzņemtās saistības pret banku no 2012.gada 15.maija. Tā kā atbildētāja pārstājusi veikt ikmēneša kredīta maksājumus un maksājumu kavējumi ievērojami pārsnieguši 30 dienu termiņu, tad banka prasa tūlītēju līgumā noteikto saistību pirmstermiņa izpildi, kas uzskatāms par vienpusēju atkāpšanos no līguma.

2015.gada 8.oktobrī banka nosūtījusi atbildētājai un līguma saistību galvotājiem pirmstermiņa samaksas pieprasījumu un pirmstiesas brīdinājumu, taču atbildētāji neesot izpildījuši līgumā noteiktās saistības.

Atbilstoši līguma II daļas 7.1.punktam atbildētājai /pers. D/ esot pienākums līguma darbības laikā nodrošināt nepārtrauktu ieķīlāto ķermenisko lietu apdrošināšanu, savukārt līguma 7.3.punkts paredz bankas tiesības pēc saviem ieskatiem un par atbildētājas līdzekļiem veikt nepieciešamās darbības, lai nodrošinātu nepārtrauktu ieķīlātā nekustamā īpašuma apdrošināšanu. Banka par saviem līdzekļiem esot veikusi ieķīlātā nekustamā īpašuma apdrošināšanu un atbildētājas parāds atbilstoši līguma 7.3.punkta noteikumiem pret banku par ieķīlātā nekustamā īpašuma apdrošināšanu esot 135,87 EUR.

Ņemot vērā, ka pirmstermiņa samaksas pieprasījums un pirmstiesas brīdinājums nosūtīti 2015.gada 8.oktobrī, atbildētājai /pers. D/ bijis pienākums veikt visus maksājumus līdz 2015.gada 7.novembrim. No šī datuma uzskatāms, ka atbildētāja kavē kredīta pamatsummas atmaksu.

Banka vairākkārt vienojusies ar atbildētāju par kredīta kārtējo pamatsummas maksājumu atlikšanu uz vairākiem mēnešiem. Tāpat banka ārpus tiesas ceļa vērsusies pie atbildētājas un gaidījusi, ka viņa savas saistības izpildītu labprātīgi, taču atbildētāja neesot spējusi izpildīt savas saistības pret banku.

2016.gada 7.aprīlī tiesā saņemts AS "DNB banka" prasības pieteikuma precizējums par parāda pieaugumu likumisko nokavējuma procentu apmērā par laika periodu no 2015.gada 7.novembra līdz 2016.gada 12.maijam un sastāda 1947,94 EUR. Ar prasības pieteikuma sastādīšanu un ar lietas vešanu saistītie izdevumi sastāda 363 EUR.

Prasītājs lūdz tiesu piedzīt no /pers. D/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā vērst piedziņu solidāri pret galvinieku /pers. E/ un galvinieku /pers. F/ par labu AS "DNB banka" parādu 87 475,66 EUR, kas sastāv no neatmaksātā kredīta pamatsummas 64 753,98 EUR,

parāda par ieķīlātā nekustamā īpašuma apdrošināšanu 135,87 EUR, kavēto procentu summas 14 271,34 EUR, likumiskajiem nokavējuma procentiem 1974,94 EUR un līgumsoda 6475,40 EUR, tiesāšanās izdevumus – valsts nodevu 2123,45 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 10,96 EUR un samaksāto advokāta honorāru par juridiskās palīdzības sniegšanu 363 EUR, noteikt prasītājam tiesības saņemt no /pers. D/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā saņemt solidāri no /pers. E/ un /pers. F/ likumiskos nokavējuma procentus – 6% no neatmaksātās parāda summas līdz pilnīgai sprieduma izpildei.

2016.gada 16.martā no /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/ saņemts rakstveida paskaidrojums un 2016.gada 28.aprīlī papildus paskaidrojums, kuros norādīts, ka atbildētāji celto prasību neatzīst un lūdz to noraidīt.

Uzņemoties saistības, prasītājs bijis informēts, ka aizdevums ņemts vecākiem Diānai un /pers. F/, kā arī par to, ka /pers. D/ viena audzina meitu, ka /pers. D/ ienākumi nav pietiekami, lai segtu ikmēneša maksājumus. Prasītājs bijis tiesīgs piešķirt aizdevumu tikai tad, kad pārliecinājās, ka atbildētāja spēj atmaksāt aizdevumu. Aizdevuma apmēram bija tādam, kas nodrošinātu ik mēnesi atbildētājas rīcībā pietiekamu līdzekļu atlikumu pēc visu kredītsaistību izpildīšanas. Prasītājs to neesot darījis un nav vērtējis iepriekš minētos apstākļus, izsniedzot aizdevumu, kas atbildētājas ieskatā esot vērtējama kā negodīga komercprakse no prasītāja puses.

/pers. D/ vairākkārtīgi pēc aizdevuma līguma noslēgšanas vērsusies pie prasītāja ar lūgumu par aizdevuma pārformēšanu uz /pers. F/ vai /pers. E/, bet banka neesot to darījusi, pamatojoties uz to, ka viņiem esot nepietiekami ienākumi. Kamēr /pers. E/ un /pers. F/ strādājuši, viņi aizdevumu atmaksāja, bet sākās finansiālas grūtības un saistības pildīt pārtraukuši.

Atbildētāja norāda, ka prasītājs rīkojies pretēji Civillikuma 1.pantā nostiprinātajam labās ticības principam, jo prasītājs prasību tiesā cēlis 2015.gada decembrī, t.i., pēc noilguma termiņa notecējuma.

/pers. E/ un /pers. F/ rakstveida iesniegumā lūdz lietu izskatīt bez viņu klātbūtnes un pilnvaro /pers. D/ pārstāvēt viņu intereses un viņu vārdā veikt visas Civilprocesa likumā minētās procesuālās darbības šajā lietā.

Ar Madonas rajona tiesas 2016.gada 25.maija spriedumu AS "DNB banka" prasība noraidīta pilnībā. Pirmās instances tiesa konstatēja, ka kredīta līgums, ķīlas līgums un tā grozījumi, kā arī galvojuma līgumi noslēgti atbilstoši Civillikuma prasībām, līdz ar to ir saistoši līgumslēdzējiem, sakarā ar ko katra puse var prasīt līgumu izpildi, pamatojoties uz Civillikuma 1590.pantu.

Pirmās instances tiesa secināja, ka saistībām, kas izriet no līguma ir piemērojami Komerclikuma noteikumi, un proti, Komerclikuma 406.pantā noteiktais triju gadu noilguma termiņš. Tiesa ņēma vērā judikatūru, 2004.gada 17.marta spriedumā lietā Nr.SKC-176 izteikto atziņu par to, ka prasības noilguma termiņa tecējums sākas ar to dienu, kad radušās tiesības uz prasību un konstatēja, ka AS "DNB banka" tiesības uz prasību sākas ar brīdi, kad pastāv kredīta līguma II daļas 10.5.punkta 2)apakšpunkta nosacījums, kas tika grozīts 2009.gada 20.jūlijā un izteikts šādā redakcijā: banka var atteikties izsniegt kredītu vai jebkādu tā daļu un/vai pieprasīt, lai kredītņēmējs atmaksā visu neatmaksāto kredīta summu un izpilda visas citas līgumā noteiktās kredītņēmēja maksājuma saistības pirms noteiktā termiņa, ja kredītņēmējs ilgāk par 30 dienām neveic vai neveic pilnā apmērā maksājumu saskaņā ar grafiku.

Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka trīs gadu noilguma termiņš skaitāms no 2012.gada 15.jūnija, kad atbildētāja vairs neveica ikmēneša maksājumus nevis no dienas, kad prasītājs nosūtīja atbildētājai pirmstermiņa samaksas pieprasījumu un pirmstiesas brīdinājumu, nosakot tajā parāda atmaksāšanas dienu. Tiesa norādīja, ka saskaņā ar 2011.gada 31.oktobra kredīta līguma grozījumiem Nr.4 ikmēneša kredīta maksājums atbildētājai bija jāveic 2012.gada 15.maijā, ko viņa neizdarīja, taču atbilstoši līguma noteikumiem atbildētājai līdz 2012.gada 15.jūnijam bija dots termiņš samaksāt ikmēneša maksājumu un turpināt pienācīgi pildīt savu līgumu. Tā kā no šī datuma bija pagājušas 30 dienas un atbildētāja nebija atjaunojusi savas maksājumu saistības, tiesa uzskatīja, ka no 2012.gada 15.jūnija bankai radās tiesības uz prasību, tāpēc nepiekrīt AS "DNB banka" pilnvarotā pārstāvja tiesas sēdē teiktajam, ka prasījuma noilguma termiņš jāskaita no 2015.gada 8.novembra.

Tiesa secināja, ka lietas materiālos nav pierādījumu, ka prasītājs būtu veicis darbības parāda atgūšanai, kas pārtrauktu noilguma termiņa tecējumu. Tikai 2015.gada 8.oktobrī samaksas pieprasījums un brīdinājums nosūtīts atbildētājiem (lietas 54.lapa), t.i., nepilnus 4 gadus pēc pēdējā atbildētājas /pers. D/ ikmēneša maksājuma. Laika posmā no 2012.gada 15.maija līdz 2015.gada 8.oktobrim atbildētājiem nav sūtīti brīdinājumi par parādsaistībām.

No minētā tiesa secināja, ka lietā nav iegūti pierādījumi Komerclikumā noteiktā noilguma termiņa pārtraukumam. Noilgums bija iestājies 2015.gada 15.jūnijā, bet prasība pret atbildētājiem ir celta 2015.gada 18.decembrī. Tiesa uzskatīja, ka prasītājs tiesības nav izlietojis pēc labas ticības principa, jo prasības pieteikumu tiesā iesniedza pēc prasījuma noilguma termiņa notecējuma, tāpēc prasību noraidīja.

Pirmās instances tiesa atsaucās uz Augstākās tiesas Senāta 2010.gada 21.aprīļa spriedumu lietā Nr. SKC-100/2010 un norādīja, ka, ja izskatot lietu pēc būtības, tiesa konstatē, ka ir iestājies civiltiesību normās noteiktais noilgums, tad tai jāpārbauda vienīgi jautājums par noilguma apturēšanu vai pārtraukšanu, bet nav jāskaidro faktiskie apstākļi un jāvērtē pierādījumi, jo noilgums ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai.

Par Madonas rajona tiesas 2016.gada 25.maija spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza AS "DNB"banka" pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts M.Mežinskis, norādot, ka spriedumu pārsūdz pilnā apmērā un lūdz pilnībā apmierināt prasību.

Prasītājs norāda, ka tiesa nepamatoti secināja, ka 2015.gada 15.jūnijā ir iestājies noilgums, ka 2015.gada 18.decembrī banka prasību iesniegusi pēc noilguma iestāšanās. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka līguma darbības termiņš bija līdz 2027.gada 10.aprīlim, kas ir kredīta atmaksas termiņš, tādejādi bankas prasības tiesības uz visu parāda summu rastos tikai pēc šī datuma.

Līguma 10.5.punkts paredz, ka līguma pirmstermiņa izbeigšanu un visu maksājuma saistību izpildīšanu var prasīt, ja kredītņemējs ilgāk par 30 dienām neveic pilnā mērā maksājumu saskaņā ar grafiku. Banka līgumu vienpusēji izbeidza 2015.gada 8.oktobrī un šajā datumā atbildētājam un galviniekiem noteica 30 dienu termiņu visu saistību, kas izriet no līguma, izpildei. Ņemot vērā, ka nekas netika darīts, lai parādu atmaksātu, banka sāka gatavot tiesvedības dokumentus un 2016.gada 18.decembrī iesniedza prasību tiesā.

Prasītājs uzskata, ka prasības tiesības uz visa parāda un blakus prasījumu piedziņu bankai radās tikai 2015.gada 8.novembrī, tas ir 31.dienā pēc līguma vienpusējas izbeigšanās. Atsaucoties uz Augstākās tiesas 2004.gada 17.marta spriedumu lietā Nr.SKC-176, prasītājs norāda, ka nav pamata konstatēt noilgumu, jo prasījumu, kāds šobrīd pieteikts lietā, nebija iespējams pieteikt ātrāk kā pēc līguma vienpusējas izbeigšanas, un paskaidro, ka šajā lietā tiesības uz prasību bankai radušās 2015.gada 8.novembrī. Līdz ar ko noilgums skaitāms no šī konkrētā datuma. Banka uzskata, ka noilgums nav konstatējams, jo līguma neizpilde pati par sevi neuzsāk noilguma tecējumu.

Prasītājs norāda, ka prasības pamatojums detalizēti ietverts prasības pieteikumā, taču prasības argumenti nav vērtēti, jo tiesa nepamatoti konstatējusi, ka ir iestājies noilgums.

2016.gada 21.jūlijā lietā saņemti atbildētāju paskaidrojumi, kuros norādīts, ka prasītāja apelācijas sūdzību neatzīst un lūdz to noraidīt. Atbildētāji pilnībā pievienojas pirmās instances tiesas secinājumiem, ka tiesai nav pamata apšaubīt prasības pieteikumā un atbildētājas rakstveida paskaidrojumos norādīto nemaksāšanas faktu, ka lietā nav strīda par to, ka atbildētāja neveic ikmēneša maksājumus kopš 2012.gada 15.maija.

Atbildētāji atsaucas uz Civillikuma 1893.pantu par to, ka saistības tiesības izbeidzas, ja tiesīgā persona tās pienācīgi neizlieto likumā noteiktā noilguma termiņā, un iebilst pret argumentu, ka tiesa nepamatoti konstatējusi nokavējuma esamību. Saskaņā ar līgumu un visiem tā grozījumiem saistību atmaksas termiņš tika noteikts 2027.gada 10.aprīlis. Atbildētāji piekristu prasītāja norādei par nokavējuma neesamību, ja aizdevumu atbildētājai būtu jāatmaksā šajā datumā ar vienu maksājumu, bet ņemot vērā to, ka aizdevumu atbildētājai bija pienākums atgriezt, veicot ikmēneša maksājumus, un pēc pēdējiem grozījumiem pirmais maksājums bija veicams 2012.gada 15.maijā, ko atbildētāji neveica, notecējuma termiņš skaitāms no šī datuma. Trīs gadu laikā prasītājam bija pienākums veikt darbības, kas pārtrauc noilguma tecējumu, taču prasītājs to nav darījis.

2016.gada 9.augustā tiesā saņemts prasītāja AS DNB banka iesniegums par likumisko nokavējuma procentu pieaugumu un ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu, kuros norādīts, ka banka precizē likumisko nokavējuma procentu apmēru uz lietas izskatīšanas dienu 2016.gada 8.novembri un lūdz piedzīt no /pers. D/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā solidāri no /pers. E/ un /pers. F/ par labu AS DNB banka parādu EUR 89 543,12, ko veido pamatparāds EUR 64 753,98, līgumiskie procenti EUR 14 271,34, līgumsods EUR 6 475,40, likumiskie nokavējuma procenti par laika periodu no 07.11.2015. līdz 08.11.2016. EUR 3 906,53 un apdrošināšanas maksa EUR 135,87, valsts nodevu EUR 4 270,03, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 10,96 un ar lietas vešanu saistītos izdevumus EUR 726, nosakot tiesības saņemt likumiskos nokavējuma procentus 6% gadā no nesamaksātās parāda summas līdz pilnīgai sprieduma izpildei.

Tiesas sēdē prasītāja pārstāvis J.Endelis prasību un apelācijas sūdzību uzturēja pēc tajās norādītajiem motīviem. Papildus paskaidroja, ka kredīta līgumā noteikti periodiski maksājumi, tāpēc jāņem vērā Civillikuma 1901.panta noteikumi, ka noilgums katram periodiskam maksājumam tiek skaitīts atsevišķi. Pirmās instances tiesa nepamatoti noilgumu konstatējusi spēkā esošam līgumam.

Atbildētāja /pers. D/ prasību un apelācijas sūdzību neatzina par pamatotu un lūdza to noraidīt. Uzskata, ka pirmās instances tiesa pareizi izvērtējusi pierādījumus. Banka pārkāpusi viņas kā patērētāja tiesības, kā arī nav izvērtējusi kredīta riskus, nav ņēmusi vērā viņas algu kredīta līguma slēgšanas brīdī un apgādībā esošo bērnu. Viņas alga kredīta ņemšanas brīdī bijusi mazāka kā ikmēneša kredīta maksājums bankai. Bez tam banka nepamatoti ilgi vilcinājusies ar prasības iesniegšanu tiesā un trīs gadu laikā pieaudzējusi kavējuma procentus līdz 14 tūkstošiem, lai gan pēc līguma jau pēc viena kredīta maksājuma kavējuma bankai bija tiesības uzteikt līgumu. Viņai vairākkārt piešķirtas kredīta brīvdienas, katru reizi palielinot procentu apmēru, kā arī katru reizi pieaicinot jaunu galvotāju.

Atbildētāji/pers. E/ un /pers. F/ lūguši lietu izskatīt bez viņu piedalīšanās.

Tiesas kolēģija atzīst, ka lietu var izskatīt bez atbildētāju /pers.E/ un /pers. F/ piedalīšanās.

Motīvu daļa

Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudījusi pierādījumus un novērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, Civillietu tiesas kolēģija secina, ka prasība un apelācijas sūdzība ir pamatotas un apmierināmas daļēji – par pamatparāda 64 753,98 EUR, līgumsoda 6 475,40 EUR, likumisko nokavējuma procentu 3 906,53 EUR, apdrošināšanas maksas 135,87 EUR, valsts nodevas 4 270,03 EUR, ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu 10,96 EUR un ar lietas vešanu saistītos izdevumus 726 EUR piedziņu, nosakot tiesības saņemt likumiskos nokavējuma procentus 6% gadā no nesamaksātās pamatparāda summas. Prasība noraidāma daļā par līgumisko procentu 14 271,34 EUR piedziņu.

2007.gada 11.aprīlī ar /pers. D/ noslēgts kredīta līgums Nr.2776/7P20, kurš vairākas reizes grozīts sakarā ar kredīta maksājumu atlikšanu (kredīta brīvdienām) un ar to saistīto kredīta summas palielinājumu par uzkrāto procentu summu. Saskaņā ar līgumu un tā grozījumiem banka izsniegusi atbildētājai kredītu 68 585,09 EUR patēriņa vajadzībām un kredīta saistību atmaksai. Kredīta atmaksas beigu termiņš ir 2027.gada 10.aprīlī (lietas 14.-29.lapa).

Saistībā ar kredīta līgumu noslēgts arī ķīlas līgums ar /pers. E/ un galvojuma līgumi ar /pers. E/ un /pers. F/. Galvinieki parakstījušies, ka kredīta līguma 2011.gada 31.oktobra grozījumi ar viņiem saskaņoti un kā galvinieki apņemas atbildēt arī par tām kredītņēmēja saistībām, kas izriet no šiem grozījumiem (lietas 29.lapa).

Tiesas kolēģija atzīst, ka kredīta līgums un tā grozījumi noslēgti atbilstoši Civillikuma prasībām, līdz ar to tie saistoši līgumslēdzējiem ņemot vērā Civillikuma 1587.panta noteikumus par līguma saistošo spēku.

Atbildētāja /pers. D/ neapstrīd faktu, ka no 2012.gada 15.maija nav spējusi pildīt ar līgumu uzņemtās saistības. Tā kā banka pie viņas neesot vērsusies, arī pati uz banku negājusi, jo pie pēdējā līguma grozījumu slēgšanas viņa brīdināta, ka vairāk kredītbrīvdienas netiks piešķirtas.

Nav pamatoti atbildētājas iebildumi, ka prasība nav pamatota tā iemesla dēļ, ka prasītājam jau līguma noslēgšanas brīdī bijis zināms, ka viņa nespēs pildīt kredītsaistības. Tiesas kolēģija norāda, ka pašai /pers. D/ pirms līguma slēgšanas bija jāapzinās savas iespējas atmaksāt kredītu, līdz ar to uz viņu attiecināmi Civillikuma 1587.panta noteikumi par līguma saistošo spēku.

Atbildētāja /pers. D/ nav izpildījusi līgumā noteiktās saistības, līdz ar to tiesas kolēģija atzīst, ka ir iestājies Civillikuma 1651.pantā un 1652.panta 3.punktā paredzētais parādnieka nokavējums.

Civillikuma 1663.pants nosaka, ka parādnieka nokavējuma dēļ var prasīt līguma atcelšanu.

2015.gada 8.oktobrī prasītājs nosūtījis atbildētājai /pers. D/ un atbildētājiem Sergejam un /pers. E/ kā galviniekiem pirmstermiņa samaksas pieprasījumu un pirmstiesas brīdinājumu, nosakot pienākumu veikt visus maksājumus līdz 2015.gada 7.novembrim (lietas 54.-58.lapa), kuru tiesas kolēģija atzīst par pamatu līguma laušanai. Līguma 10.5.punkta 2) apakšpunkts paredz, ka līguma pirmstermiņa izbeigšanu un visu maksājuma saistību izpildīšanu var prasīt, ja kredītņemējs ilgāk par 30 dienām neveic pilnā mērā maksājumu saskaņā ar grafiku (lietas 21.lapa).

Saskaņā ar Civillikuma 1943.pantu aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis. Kredīta pamatsummas apmēru uz 2015.gada 30.novembri pierāda aprēķins, no kura redzams, ka neatmaksātā kredīta pamatsumma sastāda 64 753,98 EUR (lietas 60.lapa).

Līdz ar to no atbildētājas /pers. D/ piedzenama neatmaksātā kredīta pamatsumma 64 753,98 EUR.

2007.gada 11.aprīlī atbildētāja /pers. E/ ar banku noslēgusi ķīlas līgumu Nr.2776/7P20-1 par zemes gabalu ar kopējo platību 0,4 ha un uz tā esošo dzīvojamo ēku un trīs palīgceltņu, kas atrodas /adrese/, ieķīlāšanu, lai nodrošinātu no 2007.gada 11.aprīļa kredīta līguma ar /pers. D/ izrietošās saistības. Ķīlas līguma grozījumi izdarīti ik reizi, kad izdarīti attiecīgi grozījumi kredīta līgumā (lietas 30.-38.lapa).

Atbilstoši kredīta līguma II daļas 7.1.punktam atbildētāja /pers. D/ apņēmusies līguma darbības laikā nodrošināt nepārtrauktu ieķīlāto

ķermenisko lietu apdrošināšanu, savukārt līguma 7.3.punkts paredz bankas tiesības pēc saviem ieskatiem un par atbildētājas līdzekļiem veikt nepieciešamās darbības, lai nodrošinātu nepārtrauktu ieķīlātā nekustamā īpašuma apdrošināšanu (lietas 17.lapa).

Prasītājs par saviem līdzekļiem veicis ieķīlātā nekustamā īpašuma apdrošināšanu. Līdz ar to atbildētājai /pers. D/ ir pienākums atbilstoši līguma 7.3.punkta noteikumiem atmaksāt līdzekļus par ieķīlātā nekustamā īpašuma apdrošināšanu 135,87 EUR, ko pierāda apdrošināšanas polises un orderi par maksājumu izpildi (lietas 61.-68.lapa). No atbildētājas /pers. D/ piedzenami prasītāja izdevumi par īpašuma apdrošināšanu 135,87 EUR apmērā.

Civillikuma 1716.pants nosaka, ka līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību neizpildi vispār, nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā). Saskaņā ar Kredīta līguma II daļas 10.8.2.punktu, kas nosaka kredītņēmēja pienākumu samaksāt bankai līgumsodu 10% apmērā no kredīta neatmaksātās summas uz 31.dienu pēc pirmstermiņa samaksas pieprasījuma nosūtīšanas (lietas 22.lapa), no atbildētājas /pers. D/ piedzenams līgumsods 6 475,40 EUR, kas sastāda 10 % no neatmaksātās kredīta summas 64 753,98 EUR.

Pamatojoties uz Civillikuma 1756. un 1765.pantu no atbildētājas par labu prasītājam piedzenami likumiskie procenti. Tie piedzenami no 2015.gada 7.novembra, kad notecēja 2015.gada 8.oktobra pirmstermiņa samaksas pieprasījuma termiņš, ar kuru noteikts pienākums veikt maksājumus līdz 2015.gada 7.novembrim (lietas 54.-58.lapa), līdz lietas izskatīšanas dienai 2016.gada 8.novembrim. Likumiskie procenti par šo laiku sastāda 3 906,53 EUR, to apstiprina aprēķins (lietas 186.lapa).

Lai nodrošinātu no līguma izrietošās saistības, 2007.gada 11.aprīlī noslēgts galvojuma līgums Nr.2776/7P20-2 ar /pers. E/, bet 2011.gada 10.martā - galvojuma līgums Nr.2776/7P20-3 ar /pers. F/. Abi galvinieki galvojuši kā pats parādnieks un ir atteikušies no tiesībām prasīt bankai vērst piedziņu vispirms pret pašu parādnieku (lietas 73., 74.lapa).

Galvinieki /pers. E/ un /pers. F/ atzīstami par ekspromisoriskajiem galvotājiem, tāpēc saskaņā ar Civillikuma 1702.panta otro daļu prasītājam ir tiesības vērsties pret abiem galviniekiem gadījumā, ja no atbildētājas /pers. D/ parāda piedziņa nebūs iespējama. Prasītājs pamatoti lūdz vērst piedziņu par galveno saistību un blakus prasījumiem solidāri pret galviniekiem /pers. E/ un /pers. F/, jo viņi abi galvojuši par vienu un to pašu parādu, līdz ar to saskaņā ar Civillikuma 1699.pantu abi galvinieki par parādsaistībām atbild solidāri.

Gadījumā, ja piedziņa no /pers. D/ nav iespējama, prasītājs pamatoti lūdz piedzīt solidāri no Diānas un /pers. F/ kā ekspromisoriskajiem galvotājiem pamatparādu 64 753,98 EUR, līgumsodu 6 475,40 EUR, likumiskos nokavējuma procentus par laika periodu no 2015.gada 7.novembra līdz 2016.gada 8.novembrim 3 906,53 EUR, apdrošināšanas maksu 135,87 EUR.

Apmierinot prasību daļēji saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.pantu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, tos piespriež proporcionāli prasījumu apmierinātajai daļai.

Valsts nodeva par prasību nomaksāta 2123,45 EUR (lietas 12.lapa), par apelācijas sūdzību - 2146,58 (lietas 163.lapa), kopā 4270,03 EUR. No atbildētājas par labu prasītājam piedzenama valsts nodeva proporcionāli prasījumu apmierinātajai daļai 75271,78 EUR. Procentuāli no uzturētās prasības 89543,12 EUR tas sastāda 84,06 %. Piedzenamās valsts nodevas aprēķins sekojošs: 4270,03x84.06%=3589,39 EUR.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 10,96 EUR (lietas 13.lapa). Izdevumi proporcionāli prasījumu apmierinātajai daļai sastāda 10,96x84,06%= 9,21 EUR.

Ar lietas vešanu saistītie izdevumi prasītājam sastāda 726 EUR, kas proporcionāli prasījumu apmierinātajai daļai sastāda 84,06% no 726 EUR = 610,28 EUR.

Piedziņas neiespējamības gadījumā no /pers. D/, prasītājs pamatoti lūdz arī šos izdevumus piedzīt solidāri no galviniekiem Diānas un /pers. F/.

Tiesas kolēģija nepievienojas pirmās instances tiesas spriedumam par prasības pilnīgu noraidīšanu un atzinumam, ka lietā ir iestājies prasības noilgums tā iemesla dēļ, ka prasītājs trīs gadu laikā no 2012.gada 15.maija līdz 2015.gada maijam nav atgādinājis atbildētājai /pers. D/ par parādu.

Civillikuma 1828.pants nosaka, ka, ja izpildījuma laiks ir noteikts, tad parādniekam tas jāievēro, negaidot sevišķu kreditora atgādinājumu, bet tāpat viņam nav jāizpilda sava saistība arī agrāk, nekā pēc noliktā termiņa notecējuma.

Pirmās instances tiesa nepamatoti noilguma termiņu skaitījusi no 2012.gada 15.jūnija, uzskatot, ka šajā dienā bankai radās tiesības uz prasību, bet nav vērtējusi apstākli, ka kredīta līgums nebija atcelts vai izbeigts, līgumā noteiktais kredīta atmaksas beigu termiņš bija 2027.gada 10.aprīlis.

Atbilstoši Civillikuma 1896.pantam noilgums sāk tecēt ar to dienu, kurā prasījums ir tā nodibināts, ka pret parādnieku, kas nav izpildījis savu pienākumu, nekavējoties var celt prasību, kaut arī tomēr vēl nebūtu ne parādnieks liedzis izpildīt, ne arī kreditors viņam to atgādinājis. Saskaņā ar to noilguma tecējuma iesākumam vajadzīgs: nosacītiem prasījumiem – lai nosacījums jau būtu noskaidrojies, bet terminētiem prasījumiem – lai termiņš jau būtu notecējis.

Tā kā noilguma termiņš skaitāms no prasījuma nodibināšanās brīža, tiesas kolēģija atzīst, ka nav pamatots pirmās instances tiesas arguments skaitīt noilguma termiņu no 2012.gada 15.jūnija. Uz šo dienu prasījums pret /pers. D/ vēl nebija tā nodibināts, ka pret viņu nekavējoties varētu celt prasību par visu līguma summu, jo kredīta līguma termiņš nebija notecējis un līgums bija spēkā esošs. Prasības noilguma termiņš konkrētajā gadījumā skaitāms no dienas, kad notecēja līguma uzteikumā norādītais samaksas termiņš, proti, no 2015.gada 7.novembra, kad banka pieprasījusi parādniekiem atmaksāt pirms termiņa visu kredīta summu, procentus un līgumsodu sakarā ar maksājumu neveikšanu saskaņā ar grafiku (lietas 54.-58.lapa).

Prasība tiesā iesniegta 2015.gada 18.decembrī, līdz ar to noilguma termiņš nav iestājies.

Tiesas kolēģija atzīst, ka prasība noraidāma daļā par līgumisko procentu 14 271,34 EUR piedziņu sekojošu iemeslu dēļ.

Par līgumisko procentu apmēru atbildētājai /pers. D/ vajadzēja saņemt atgādinājumu no kreditora, jo saskaņā ar kredīta līguma 3.punktu procentu likme ir mainīga, banka aprēķina procentus par faktisko kredīta izmantošanas laiku. Saskaņā ar līguma 4.punktu maksājumu grafiks bija jānosūta /pers. D/ pa pastu, bet puses neapstrīd, ka pēc 2012.gada 15.maija nekādi atgādinājumi viņai sūtīti netika.

Atbildētāja /pers. D/ līguma noteikumus par kredīta pamatsummas un procentu maksājumiem nepildīja no 2012.gada 15.maija. Līguma 10.5.punkta 2)apakšpunkts paredzēja bankas tiesības izbeigt līgumu pirms termiņa, ja kredītņemējs ilgāk par 30 dienām neveic pilnā mērā maksājumu saskaņā ar grafiku. Banka līgumu vienpusēji uzteica tikai 2015.gada 8.oktobrī, lai gan šajā trīs gadu ilgajā laika posmā /pers. D/ nevienu kredītsummas vai procentu maksājumu veikusi nebija. Tiesas kolēģija atzīst, ka kreditors nav rīkojies pēc Civillikuma 1.pantā noteiktā labas ticības principa un pārāk

ilgi – vairāk kā 3 gadus, vilcinājies izmantot savas tiesības uzteikt līgumu. Tā rezultātā līgumiskie procenti aprēķināti nepamatoti ilgi un tie sastāda lielāku summu, nekā aprēķinātais līgumsods 6 475,40 EUR.

Kredīta līguma II daļas 10.8.2.punktu paredzētais līgumsods 10 % apmērā no līguma pamatsummas tiesas kolēģija ieskatā konkrētajā gadījumā atvieto gan procentu maksājumu, gan pilda sodīšanas funkciju par līguma neizpildi. Banka lūgusi līgumsodu piedzīt līgumā paredzētajā maksimālajā apmērā un šis prasījums apmierināts. Ja prasību apmierinātu arī par līgumisko procentu piedziņu, tad tie kopā ar līgumsodu sastādītu vairāk kā 20 tūkstošus jeb 1/3 daļu no kredīta pamatsummas, līdz ar to līgumiskie procenti vairāk līdzinās līgumsodam un šāds sodošo sankciju apmērs būtu nesamērīgi liels.

Pamatojoties uz Civillikuma 1657.pantu tiesai ir tiesības atsvabināt parādnieku no viņam neizdevīgām nokavējuma sekām arī citos gadījumos, kad viņu nevar vainot ne uzmanības trūkumā, ne vispār viegļprātībā vai nolaidībā, tiesas kolēģija atzīst, ka prasība noraidāma daļā par līgumisko procentu piedziņu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39., 42.pantu par labu valstij piedzenami tiesas izdevumi: valsts nodeva par prasības summas palielinājumu un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kas nav nomaksāti iepriekš.

Par labu valstij piedzenamās valsts nodevas par 2016.gada 9.augusta prasības summas palielinājumu uz 89543,12 EUR apmērs saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta d)apakšpunktu sastāda 33,08 EUR pēc šāda aprēķina: ((1202,28 + (89543,12 – 28458) x 1,6%)) - 2146,58 EUR nomaksātā valsts nodeva par apelācijas sūdzību.

Tā kā prasība apmierināta daļēji, papildus nomaksājamā valsts nodeva 33,08 EUR sadalāma starp prasītāju un atbildētājiem proporcionāli prasījumu apmierinātajai un noraidītajai daļām, proti, no atbildētājiem par labu valstij piedzenamās valsts nodevas apmērs sastāda 27,81 EUR jeb 9,27 EUR no katra atbildētāja un 5,27 EUR no prasītāja.

Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu apmērs abās tiesu instancēs sastāda 22,79 EUR (lietas 2.lapa), no kā atskaitāma samaksātā izdevumu daļa 10,96 EUR (lietas 13.lapa) =11,83 EUR, kas sadalāmi proporcionāli prasījumu apmierinātajai un noraidītajai daļai. 11,83 x 84,06 %= 9,94 EUR, kas piedzenami vienādās daļās no atbildētājiem jeb 3,31 EUR no katra, bet 1,89 EUR par prasījumu noraidīto daļu piedzenami no prasītāja.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Vadoties no Civilprocesa likuma 432.-434.panta, Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

apmierināt daļēji AS DNB banka prasību.

piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu AS DNB banka, reģistrācijas Nr.40003024725, pamatparādu 64 753,98 EUR, līgumsodu 6 475,40 EUR, likumiskos nokavējuma procentus par laika periodu no 2015.gada 7.novembra līdz 2016.gada 8.novembrim 3 906,53 EUR, apdrošināšanas maksu 135,87 EUR, valsts nodevu 3589,39 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9,21 EUR un ar lietas vešanu saistītos izdevumus 610,28 EUR, kopā 79480,66 EUR (septiņdesmit deviņi tūkstoši četri simti astoņdesmit *euro* 66 centi).

Gadījumā, ja piedziņa no /pers. D/ nav iespējama, piedzīt solidāri no /pers. E/, personas kods /personas kods/, un /pers. F/, personas kods /personas kods/, par labu AS DNB banka, reģistrācijas Nr.40003024725, pamatparādu 64 753,98 EUR, līgumsodu 6 475,40 EUR, likumiskos nokavējuma procentus par laika periodu no 2015.gada 7.novembra līdz 2016.gada 8.novembrim 3 906,53 EUR, apdrošināšanas maksu 135,87 EUR, valsts nodevu 3589,39 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9,21 EUR un ar lietas vešanu saistītos izdevumus 610,28 EUR, kopā 79 480,66 EUR (septiņdesmit deviņi tūkstoši četri simti astoņdesmit *euro* 66 centi).

Piedzītās summas ieskaitīt kontā Nr.LV07RIKO 000PK0101976G, RIKOLV2X, AS DNB banka.

Noteikt AS DNB banka, reģistrācijas Nr.40003024725, tiesības saņemt likumiskos nokavējuma procentus 6% gadā no nesamaksātā pamatparāda 64 753,98 EUR līdz pilnīgai sprieduma izpildei, aprobežojot procentu pieaugumu ar pamatparāda summu.

Prasību noraidīt daļā par līgumisko procentu 14 271,34 EUR piedziņu.

Piedzīt par labu valstij valsts nodevu sekojoši:
no /pers. D/, personas kods /personas kods/, - 9,27 EUR (deviņi *euro* 27 centi),
no /pers. E/, personas kods /personas kods/, - 9,27 EUR (deviņi *euro* 27 centi),
no /pers. F/, personas kods /personas kods/, 9,27 EUR (deviņi *euro* 27 centi),
no AS DNB banka, reģistrācijas Nr.40003024725, - 5,27 EUR (pieci *euro* 27 centi).
Valsts nodeva iemaksājama: Valsts kase, reģistrācijas Nr.90000050138, konta Nr. LV55TREL1060190911200**,** saņēmēja banka: Valsts kase, BIC kods TRELLV22 (iemaksas mērķī norādīt lietas numuru C 33673415, maksātāju un tā reģistrācijas numuru vai personas kodu).

Piedzīt par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus sekojoši:
no /pers. D/, personas kods /personas kods/, - 3,31 EUR (trīs *euro* 31 cents),
no /pers. E/, personas kods /personas kods/, - 3,31 EUR (trīs *euro* 31 cents),
no /pers. F/, personas kods /personas kods/, - 3,31 EUR (trīs *euro* 31 cents),
no AS DNB banka, reģistrācijas Nr.40003024725, - 1,89 EUR (viens *euro* 89 centi).
Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ieskaitāmi: saņēmējs Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr. 90001672316, konta Nr. LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis: 21499, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr. C 33673415.

Sprieduma labprātīgai izpildei noteikt termiņu 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Maksājumu apliecinošais dokuments par tiesas izdevumu samaksu valsts labā iesniedzams Vidzemes apgabaltiesā minētajā termiņā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Civillietu departamentā Civilprocesa likuma 451., 452.pantā minētajos gadījumos, iesniedzot kasācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesā 30 dienu laikā no pilna sprieduma pieejamības dienas 2016.gada 19.decembra.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja

Dz.Apine

Tiesnese

R.Liepiņa

Tiesnese

E.Sudāre